

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ภัทรา เตชะธีระเศรษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ: 27 กรกฎาคม 2562

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 13 สิงหาคม 2562

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 2 กันยายน 2562

สุวิพิชา ดวงบุผา

ณัฐพล แสงงาม

อดิสร ปิงยศ

เยาวชนผู้ร่วมวิจัย

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือบ้านปิน จำนวน 100 คน วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างศึกษาใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือที่ผู้ศึกษาได้ทำการพัฒนา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เสื้อที่มีลวดลายจากเศษผ้าชิ้นให้สวยงามและหลากหลาย เป็นการเพิ่มสีสันและลวดลายโดยเพิ่มลวดลายจากผ้าชิ้นที่มีสีสัน เพิ่มความทันสมัย และออกแบบให้เหมาะสำหรับการนำไปใช้งาน ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.09$) รองลงมาคือ ด้านราคา ($\bar{X}=4.06$) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}=3.89$) และด้านการส่งเสริมการขาย ($\bar{X}=3.85$) ตามลำดับ

คำสำคัญ ผ้าฝ้ายทอมือ เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์

The development of hand-woven cotton shirts products Ban Pin, Ban Pin Sub-District, Dok Khamtai District, Phayao Province

Pattra Techateeraset

*Assistant Professor, Accountancy Program, Faculty of Business Administration,
King Mongkut's University Of Technology North Bangkok*

Received: 27 July 2019

Revised: 13 August 2019

Accepted: 2 September 2019

Suwapitcha Duangbupa

Nattapol Sangngam

Adison Pingyos

Youth Volunteers in Research Development

Abstract

This research aims to develop the products of hand-woven cotton shirts and to study customer satisfaction on hand-woven cotton shirts products, Ban Pin, Ban Pin Subdistrict, Dok Khamtai District, Phayao Province. One hundred samples were selected using purposive sampling, who were interest the products of hand-woven cotton. The questionnaire was the main instrument for collecting data.

The results of the research were as follows: 1) development of the hand-woven cotton was a shirt from hand-woven cotton, there were patterns from scrap fabrics. The products of hand-woven cotton shirts were beautiful and diverse. It adds color and pattern by adding patterns from colorful synched fabrics. It's modern looking and designed for use. 2) customer satisfaction on hand-woven cotton shirts products, is at a high level ($\bar{x}=3.97$). If considered in the article about the customer satisfaction, the product was at a high level ($\bar{x}=4.09$), the purchase price was at a high level ($\bar{x}=4.06$), the channel of distribution was at a high level ($\bar{x}=3.89$) and the promotion was at a high level ($\bar{x}=3.85$).

Keywords: hand-woven cotton, hand-woven cotton shirts, product development

บทนำ

การทอผ้าเป็นงานศิลปะพื้นบ้านที่คนไทยผูกพันเกี่ยวข้อมาเป็นเวลายาวนาน นักวิชาการบางท่านกล่าวว่า งานทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมของไทยอย่างหนึ่งที่อาศัยแรงงานฝีมือประดิษฐ์คิดค้น ทั้งยังเป็นผลสืบเนื่องจากการสั่งสมประสบการณ์และอุดมการณ์พื้นฐานในการดำรงชีวิต ศิลปะการทอผ้าจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ การทอผ้าพื้นบ้านของไทยนั้นมีการกระจายอยู่ทั่วไป รูปแบบของผ้าแต่ละกลุ่มชนจะมีความแตกต่างกันไปตามคตินิยมความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชนในแต่ละท้องถิ่นของประเทศ (จักรพันธ์ สุระประเสริฐ, 2558) ซึ่งผ้าฝ้ายทอมือเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไทยที่บ่งบอกถึงความรู้เรื่องของวัฒนธรรมประจำชาติและความคิดสร้างสรรค์ของคนในชาติในการรู้จักทำเครื่องนุ่งห่มและผลิตภัณฑ์ใช้สอยในชีวิตประจำวันของคนไทย คนไทยรู้จักการทอผ้ามาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์สังคม ในชนบทถือว่างานทอผ้าเป็นหน้าที่ของผู้หญิงทำกันในครัวเรือนยามว่างจากการทำไร่ทำนา การทอผ้าจึงมีทั่วไปทุกภาคของประเทศไทย ในอดีตผู้คนได้รู้จักนำเส้นใยธรรมชาติต่างๆ มาถักทอเป็นผืนผ้าไว้สำหรับสวมใส่ ซึ่งเป็นผืนผ้าที่มีความเรียบง่าย แต่คงทนถาวรมากด้วยคุณภาพและคุณค่าของตัวเส้นใยธรรมชาติเองและมีสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นชุมชนจนกลายเป็นขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีและเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชน (กขวรา ศาสลารมย์, 2562)

วัฒนธรรมการทอผ้าของชาวบ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้รับการถ่ายทอดมรดกภูมิปัญญาสืบทอดกันมาหลายปี และปัจจุบันก็ยังคงรักษาวัฒนธรรมและกรรมวิธีการทอผ้าฝ้ายไว้อย่างสมบูรณ์ แต่ในสภาวะในปัจจุบันลักษณะของสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ผ้าฝ้ายทอมือที่มีอยู่ในชุมชนนั้นมีรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่เป็นแบบเดิม และคล้ายคลึงกันมาเป็นระยะเวลาที่นาน ไม่มีการพัฒนาและออกแบบให้เกิดความแตกต่าง แปลกใหม่หรือน่าสนใจ ทำให้กลุ่มทอผ้าภายในหมู่บ้านทำการผลิตสินค้าจากผ้าฝ้ายทอมือในรูปแบบเดิมๆ ออกมามากเกินความจำเป็น

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในความงาม ความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่นของผ้าฝ้ายทอมือบ้านปิ่น จึงสนใจทำการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ ให้มีความร่วมสมัยเป็นที่น่าสนใจกับสังคมในปัจจุบัน และตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคในปัจจุบัน โดยใช้หมู่บ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เป็นพื้นที่ในการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับผ้าทอ

ผ้าเป็นปัจจัยสำคัญในการครองชีพที่ดีที่สุดอย่างหนึ่ง แต่ในปีประชากรทั่วโลกใช้ผ้าร่วมกันเป็นจำนวนมาก จากสถิติต่าง ๆ ที่มีผู้รวบรวมไว้นั้นปรากฏเลขตรรกะขึ้นสูงขึ้นทุกปีแสดงให้เห็นความสำคัญของผ้าต่อการครองชีพที่มีมากขึ้นตามลำดับ ประเทศไทยมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมผ้ามากกว่าอุตสาหกรรมชนิดอื่น ปัจจุบันการใช้ผ้าของประชากรไทยเริ่มมีความหลากหลายและเพิ่มมากขึ้น (อัจฉราพร ไชละสุต, 2539)

ผ้าทอได้เกิดขึ้นในทุกภูมิภาคของประเทศไทยมาช้านาน ซึ่งกรรมวิธีในการทอผ้ามีขั้นตอนที่ประณีตละเอียดอ่อน กรรมวิธีในการทอผ้าเป็นการกระทำให้เกิดลวดลายบนผืนผ้าในรูปแบบต่างๆทั้งที่ซับซ้อนและไม่ซับซ้อน ผ้าทอสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ แบ่งตามวัตถุดิบที่ใช้ในการทอ และแบ่งตามกรรมวิธีการทอ ความละเอียดของลวดลาย ความประณีต ความงดงามของลวดลายได้มาจากกระบวนการถ่ายทอดกันในรอบครัว รุ่นต่อรุ่นตั้งแต่ผู้ทอวัยเด็ก ฝีมือและลวดลายการทอจะพัฒนาผ่านประสบการณ์ระยะเวลาที่บ่มเพาะโดยผู้ทอเอง จนเกิดอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มทั่วประเทศไทย ผ้าทอมีความสำคัญโดยสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและสังคมไทยแต่ละภูมิภาค รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างชนบทร่วมประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย ในปัจจุบันผ้าทอมีประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันด้วยการนำมาตัดเย็บเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม โดยการออกแบบให้เหมาะสมกับยุคสมัย (วิณะ จุฑะวิภาต, 2555)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร (2559) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม พบว่าส่วนประสมทางการตลาดให้ความสำคัญในด้านผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบสวยงาม ด้านราคาเหมาะสมกับคุณภาพด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเน้นงานแสดงสินค้าต่าง ๆ และด้านการส่งเสริมการตลาดต้องเอาใจใส่ลูกค้าทั้งนี้แนวทางการพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือเพื่อความยั่งยืนมีดังนี้ 1. ผลิตภัณฑ์ควรมีรูปแบบสวยงาม บรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม 2. ด้านราคาต้องเหมาะสมกับคุณภาพของเนื้อผ้าฝ้ายทอมือ มุ่งกลยุทธ์การลดราคา 3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเน้นงานแสดงสินค้าต่างๆ และการจัดตกแต่งร้าน 4. ด้านการส่งเสริมการตลาดเน้นการแจกของแถมและรับเปลี่ยนคืนสินค้า

กิตติพงษ์ เกียรติวิภาต (2559) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนาการนำผ้าฝ้ายทอมือมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษากลุ่มหมู่บ้านผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่า การศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจ (4P) ที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผ้าฝ้ายทอมือที่ได้รับการออกแบบและพัฒนา พบว่าภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเชิงบวกใน

ระดับมากที่สุดต่อผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.27$) โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยสูงที่สุดได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือสามารถต่อยอดพัฒนารูปแบบและลวดลายในอนาคตได้

วิธีการศึกษา

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
มีวิธีการดำเนินงาน รายละเอียดดังนี้

1. พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ในการศึกษาได้แก่ บ้านปิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือบ้านปิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือบ้านปิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 100 คน วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างศึกษาใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกได้แก่ 1) เป็นผู้ที่สนใจในผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือบ้านปิน 2) รู้จักผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือบ้านปิน และ 3) มีความเต็มใจในการตอบแบบสอบถาม

3. วิธีการดำเนินการศึกษา

3.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ

1) ศึกษาข้อมูลสถานการณ์ที่เป็นอยู่ จากข้อมูลปฐมภูมิซึ่งผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อปรึกษากับกลุ่มผู้สูงอายุ บ้านปิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เพื่อศึกษาการดำเนินการทอผ้าของกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปินและร่วมหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ

2) การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีข้อมูล ความรู้ และฐานคิดเบื้องต้นเป็นเครื่องมือนำทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือและการสร้างแนวคำถามในการศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ

3) เมื่อได้ข้อมูลผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือจากทั้งแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิแล้ว คณะผู้ศึกษาร่วมกันระดมสมองเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ ซึ่งจากการประชุมระดมสมอง คณะผู้ศึกษาลงความเห็นว่าพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือของบ้านปิน จะ

พัฒนาผลิตภัณฑ์ออกมาในรูปแบบผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือหลังจากนั้นได้ศึกษาเกี่ยวกับผ้าฝ้ายทอมือ สีพื้นและการนำเศษผ้าขึ้นมาทำลวดลาย เพื่อที่จะนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

3.2 การศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

1) ผู้ศึกษาจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิในข้อที่ 2 มาเป็นฐานคิดในการจัดทำแบบสอบถาม

2) นำแบบสอบถามไปประเมินความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ ในเขตตำบลบ้านคู้ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนมิถุนายน 2563 ถึง เดือนตุลาคม 2563

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การประเมินการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา และ 3) ด้านการออกแบบ รวมถึงการให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านช่องทางการจำหน่าย และ 4) ด้านการส่งเสริมการขาย

โดยการประเมินในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นการประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ต์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) มี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลตามเกณฑ์ประเมินของบุญชม ศรีสะอาด (2545) ดังนี้ คะแนน 4.51-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด คะแนน 3.51 – 4.50 หมายถึง ระดับมาก คะแนน 2.51 – 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง คะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง ระดับน้อย และ คะแนน 1.00 – 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

5. คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษานำแนวคำถามในแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ พบว่าทุกข้อคำถามมีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.50 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และตรวจสอบความเชื่อมั่นจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.865

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) ประกอบด้วยความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ และความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา สามารถวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลดังนี้

1. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ

จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือที่ผู้ศึกษาได้ทำการพัฒนา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เสื้อที่มีลวดลายจากเศษผ้าชิ้น เพื่อเพิ่มความสวยงามและความหลากหลาย โดยเป็นการเพิ่มสีสันและลวดลายจากผ้าชิ้นที่มีสีสันเข้าไป เพิ่มความทันสมัย และออกแบบให้เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้งาน

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.00 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 20.00 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 56 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 46 – 55 ปีและอายุ 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.00 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 21.00 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 16.00 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการบริโภคผ้าฝ้ายทอมือคิดเป็นร้อยละ 71.00 และไม่เคยบริโภคผ้าฝ้ายทอมือ คิดเป็นร้อยละ 29.00

2.2 การประเมินการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านผลิตภัณฑ์			
1.1 ความสวยงามของผลิตภัณฑ์	4.02	0.49	มาก
1.2 ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.08	0.65	มาก
1.3 สามารถเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย	4.15	0.56	มาก
รวม	4.08	0.56	มาก
2. ด้านราคา			
2.1 ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ	3.98	0.48	มาก
2.2 ราคาเหมาะสมกับขนาด	4.27	0.51	มาก
รวม	4.13	0.49	มาก
3. ด้านการออกแบบ			
3.1 วัสดุเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์	3.80	0.77	มาก
3.2 ผลิตภัณฑ์มีลวดลายต่างไปจากเดิม	3.90	0.69	มาก
3.3 วัสดุที่ใช้ทำจากผ้าฝ้ายตามเอกลักษณ์เดิม	4.08	0.66	มาก
รวม	3.93	0.71	มาก
รวม	4.05	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ ในภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านราคา ($\bar{X}=4.13$) รองลงมาได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.08$) และด้านการออกแบบ ($\bar{X}=3.93$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบผลการศึกษาดังนี้

1) ด้านผลิตภัณฑ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ($\bar{X}=4.15$) รองลงมา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{X}=4.08$) และความสวยงามของผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.02$)

2) ด้านราคา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ราคาเหมาะสมกับขนาด ($\bar{X}=4.27$) รองลงมา ได้แก่ ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ ($\bar{X}=3.98$)

3) ด้านการออกแบบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ วัสดุที่ใช้ทำจากผ้าฝ้ายตามเอกลักษณ์เดิม ($\bar{X}=4.08$) รองลงมา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มีลวดลายต่างไปจากเดิม ($\bar{X}=3.90$) และวัสดุเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=3.80$)

3. ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ

ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.09$) รองลงมาคือ ด้านราคา ($\bar{X}=4.06$) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}=3.89$) และด้านการส่งเสริมการขาย ($\bar{X}=3.85$) ตามลำดับ ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือในภาพรวม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.09	0.72	มาก
2. ด้านราคา	4.06	0.43	มาก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.89	0.62	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการขาย	3.85	0.26	มาก
รวม	3.97	0.51	มาก

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ ดังนี้

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือด้านผลิตภัณฑ์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความสวยงามและทันสมัยของผลิตภัณฑ์	3.70	0.99	มาก
2. ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน	3.91	0.83	มาก
3. ผ้าทอมือมีการทอที่ประณีต	4.25	1.02	มาก
4. คุณภาพความทนทานของผ้าฝ้ายทอมือ	4.49	0.75	มาก
รวม	4.09	0.97	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือด้านผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ คุณภาพความทนทานของผ้าฝ้ายทอมือ ($\bar{X}=4.49$) รองลงมา ได้แก่ ผ้าทอมือมีการทอที่ประณีต ($\bar{X}=4.25$) ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้งาน ($\bar{X}=3.91$) และความสวยงามและทันสมัยของผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=3.70$)

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือด้านราคา

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ระดับราคาเหมาะสมกับคุณภาพ	4.10	0.88	มาก
2. ราคาเหมาะสมกับขนาด	4.05	0.98	มาก
3. ราคาเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ผลิตรายอื่น ๆ	4.03	0.93	มาก
รวม	4.06	0.82	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือด้านราคา มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระดับราคาเหมาะสมกับคุณภาพ ($\bar{X}=4.10$) รองลงมา ได้แก่ ราคาเหมาะสมกับขนาด ($\bar{X}=4.05$) และราคาเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ผลิตรายอื่น ๆ ($\bar{X}=4.03$)

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการติดต่อซื้อขาย	4.02	0.70	มาก
2. มีป้ายบอกราคาชัดเจน	3.87	0.73	มาก
3. ผ้าทอมือมีเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค	4.19	1.17	มาก
รวม	3.89	0.86	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผ้าทอมือมีเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ($\bar{X}=4.19$) รองลงมา ได้แก่ ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการติดต่อซื้อขาย ($\bar{X}=4.02$) และน้อยที่สุด ได้แก่ มีป้ายบอกราคาชัดเจน ($\bar{X}=3.87$)

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือด้านการส่งเสริมการขาย

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การโฆษณาแนะนำผ้าทอมือผ่านสื่อต่าง ๆ	3.55	0.86	มาก
2. การให้ส่วนลดกับผู้บริโภค	3.68	0.85	มาก
3. การจัดแสดงสินค้าในเทศกาลต่างๆ	4.04	0.85	มาก
4. การให้คำปรึกษาแนะนำและตอบข้อซักถามของผู้บริโภคเกี่ยวกับผ้าทอมือ	4.12	0.56	มาก
รวม	3.85	0.78	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือด้านการส่งเสริมการขาย มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้คำปรึกษาแนะนำและตอบข้อซักถามของผู้บริโภคเกี่ยวกับผ้าทอมือ ($\bar{X}=4.12$) รองลงมา ได้แก่ การจัดแสดงสินค้าในเทศกาลต่างๆ ($\bar{X}=4.04$) การให้ส่วนลดกับผู้บริโภค ($\bar{X}=3.68$) และการโฆษณาแนะนำผ้าทอมือผ่านสื่อต่างๆ ($\bar{X}=3.55$)

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ

จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือ พบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือที่ผู้ศึกษาได้ทำการพัฒนา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เสื้อที่มีลวดลายจากเศษผ้าชิ้น เพื่อเพิ่มความสวยงามและความหลากหลาย โดยเป็นการเพิ่มสีสันและลวดลายจากผ้าชิ้นที่มีสีสันทันเข้าไปได้ เพิ่มความทันสมัย และออกแบบให้เหมาะสำหรับการนำไปใช้งาน สามารถอภิปรายได้ว่าการแต่งกายของผู้บริโภคในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้งตามลักษณะทางแฟชั่น ดังนั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ โดยการออกแบบให้แปลกตาจากแบบเดิม เพิ่มความทันสมัย สวยงาม และเหมาะสำหรับการนำไปใช้งานได้หลากหลายโอกาส จะสามารถดึงดูดให้ผู้บริโภคสนใจผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือ สอดคล้องกับกิตติพงษ์ เกียรติวิภาค (2559) ที่ศึกษาและพัฒนาการนำผ้าฝ้ายทอมือมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษากลุ่มหมู่บ้านผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ได้กล่าวถึงการนำผ้าฝ้ายทอมือมาทำการพัฒนาและออกแบบ โดยการออกแบบควรคำนึงถึงความสวยงามและความน่าสนใจ การออกแบบสำหรับกลุ่มคนสมัยใหม่เป็นผู้นำแฟชั่น ผู้นำในสังคม ลักษณะรูปแบบการออกแบบที่แลดูเรียบหรูดูดีเป็นรูปแบบที่ง่าย ๆ สบาย ๆ ปรับปรุงรูปแบบเพียงเล็กน้อย แต่สร้างจุดเด่นให้แลดูทันสมัย โดยใช้ความเป็นเอกลักษณ์ของผ้าฝ้ายทอมือเป็นจุดเด่นในการนำเสนอต่อยอดการสร้างสรรค์กับแนวคิดที่เรียบหรู

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย ตามลำดับ สามารถอภิปรายได้ว่า ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือในครั้งนี้ นอกจากการพัฒนาเสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือให้มีความประณีต สวยงาม ทันสมัย และเหมาะสมกับการนำไปใช้งานแล้ว ยังคำนึงถึงการกำหนดราคาให้ผู้บริโภคมีพึงพอใจในการซื้อ อีกทั้งยังมีการพัฒนาการส่งเสริมการขายให้เป็นที่ยึดติดใจ รวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภคอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค (2559) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนาการนำผ้าฝ้ายทอมือมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา

กลุ่มหมู่บ้านผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผ้าฝ้ายทอมือในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่เห็นด้วยสูงที่สุด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือสามารถต่อยอดพัฒนารูปแบบและลวดลายในอนาคตได้ รองลงมาได้แก่ การมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น การมีรูปแบบและการประยุกต์ที่สวยงามและเป็นที่ยอมรับ การใช้เทคนิคภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบเดิมมาใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นต้น และยังสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ (2559) ที่ศึกษาพฤติกรรมการตลาดใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่าแนวทางการพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือเพื่อความยั่งยืนมีดังนี้ 1) ผลิตภัณฑ์ควรมีรูปแบบสวยงาม บรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม 2) ราคาต้องเหมาะสมกับคุณภาพของเนื้อผ้าฝ้ายทอมือ 3) ช่องทางการจัดจำหน่ายเน้นงานแสดงสินค้าต่าง ๆ และการจัดตกแต่งร้าน และ 4) การส่งเสริมการตลาดเน้นการแจกของแถมและรับเปลี่ยนคืนสินค้า

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา คณะผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ผู้ผลิตควรพัฒนาผ้าทอมือให้มีคุณภาพ ทนทาน และพัฒนาลวดลาย รวมทั้งสีของผ้าทอมือให้มีความหลากหลาย สวยงาม ทันสมัย เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภค และวัยรุ่นสามารถสวมใส่ได้

1.2 ผู้ผลิตควรมีการโฆษณาแนะนำผ้าทอมือผ่านสื่อต่างๆ การจัดแสดงสินค้าในเทศกาลต่างๆ ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้บริโภคได้ทราบข้อมูล ควรโปรโมชันในโอกาสต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการซื้อ เช่น การลด แลก แจก แถม ให้ลูกค้า

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ศึกษาลวดลายผ้าทอให้หลากหลาย เพื่อนำมาปรับแต่งผ้าทอให้มีลวดลายมากขึ้น เช่น ลวดลายสำหรับผู้ชาย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค. (2559). การศึกษาและพัฒนากานนำผ้าฝ้ายทอมือ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา: กลุ่มหมู่บ้านผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. ศิลปกรรมสาร, 11(1), 13-51.

- กขวรา ศาลารมย์. (2562). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มทอผ้าบ้านโพนงาม ตำบลโพนงาม อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จักรพันธ์ สุระประเสริฐ. (2558). แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีจากผ้ากรรมศึกษาชุมชนทอผ้าฝ้ายไทลื้อบ้านเฮี้ย อ.ปัว จังหวัดน่าน. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร. (2559). พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ : นัยยะเพื่อการพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดตามความต้องการของผู้ซื้อ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 37(1), 26-37.
- วัฒนะ จุฑะวิภาต. (2555). ผ้าทอกับชีวิตคนไทย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อัจฉราพร ไชยะสุต. (2539). ความรู้เรื่องผ้า. กรุงเทพมหานคร: สร้างสรรค์ – วิชาการ.